

اساسنامه جامعه حسابداران رسمی ایران

مصوب ۱۳۷۸/۶/۲۸

و اصلاحیه‌های ۱۳۷۹/۳/۱۸، ۱۳۸۰/۵/۱۷، ۱۳۸۱/۷/۱۴، ۱۳۸۲/۱۱/۱، ۱۳۹۰/۴/۵، ۱۳۹۰/۱۰/۶، ۱۳۹۰/۱۰/۲۰، ۱۳۹۱/۱۰/۳۰، ۱۳۹۲/۴/۳۰

و ۱۳۹۴/۴/۱۴، و ۱۳۹۷/۹/۲۸ و ۱۴۰۲/۲/۲۴ هیأت وزیران

فصل اول

کلیات

ماده ۱

در این اساسنامه اصطلاحات زیر به جای عبارات مشروح مربوط به کار می‌رود:

الف) آیین‌نامه تعیین صلاحیت: آیین‌نامه تعیین صلاحیت حسابداران رسمی و چگونگی انتخاب آنان - موضوع تصویب‌نامه شماره ۹۰۴۵/ت ۱۳۸۷۵ هـ مورخ ۱۳۷۴/۷/۲۳ هیأت وزیران،

ب) هیأت تشخیص صلاحیت: هیأت تشخیص صلاحیت حسابداران رسمی موضوع ماده (۱) آیین‌نامه تعیین صلاحیت،

پ) جامعه: جامعه حسابداران رسمی ایران،

ت) خدمات تخصصی و حرفه‌ای: خدمات یاد شده به امور ذیل اطلاق می‌شود:

- انواع حسابرسی،
- بازرسی قانونی،
- مشاوره مدیریت مالی،
- طراحی و پیاده‌سازی سیستم مالی،
- خدمات مالی و حسابداری و مالیاتی،
- نظارت بر تصفیه،

- ارزیابی سهام و سهم‌الشرکه^۱،
- داوری مالی^۱،
- خدماتی که توسط دادگاه‌ها و مراجع قضایی در چارچوب موارد فوق‌الذکر ارجاع و توسط حسابدار رسمی پذیرفته می‌شود.

تبصره: تشخیص سایر موارد در چارچوب مقررات این اساسنامه و قوانین بر عهده شورای عالی جامعه است.

ث) حسابداران رسمی شاغل و غیر شاغل: آن دسته از حسابداران رسمی که تمام وقت خود را به خدمات حسابرسی و بازرسی قانونی و سایر خدمات تخصصی و حرفه‌ای (موضوع بند "ت" فوق‌الذکر) تخصیص دهند و دارای مشاغل دیگری اعم از موظف و غیرموظف (به استثنای اعضای هیأت علمی دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی و سایر مشاغل آموزشی با رعایت مقررات استخدامی مربوط)^۲ نباشند، حسابدار رسمی شاغل نامیده می‌شوند و در غیر این صورت حسابدار رسمی غیر شاغل شناخته خواهند شد.

ج) قانون: قانون استفاده از خدمات تخصصی و حرفه‌ای حسابداران ذی‌صلاح به عنوان حسابداران رسمی - مصوب ۱۳۷۲.

چ) نظارت حرفه‌ای: نظارت حرفه‌ای بر فعالیت مؤسسات حسابرسی و حسابداران رسمی ایران.

۱. طبق مفاد نامه شماره ۱۸۹۲۸ ه/ب مورخ ۱۳۹۲/۳/۲۹ رئیس مجلس شورای اسلامی خطاب به رئیس جمهور وقت، انجام خدمات ارزیابی سهام و سهم‌الشرکه و داوری مالی توسط حسابداران رسمی، مغایر با حدود خدمات مصرحه در ماده واحده قانونی استفاده از خدمات تخصصی و حرفه‌ای حسابداران ذی‌صلاح به عنوان حسابدار رسمی (لایحه مصوب ۱۳۷۲/۱۰/۲۱ و اصلاحیه ۱۳۷۲/۱۱/۷ مجلس شورای اسلامی)، شناخته شده است و حسابداران رسمی به هیچ وجه صلاحیت انجام اموری خارج از موارد مصرح در قانون فوق را ندارند.

۲. این عبارت قبل از اصلاح مورخ ۱۳۸۱/۷/۱۴ به شرح زیر بوده است:
"به‌استثنای تدریس پاره وقت در دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی".

ح (مؤسسه یا مؤسسات حسابرسی: مؤسسه یا مؤسسات حسابرسی عضو جامعه حسابداران رسمی ایران.

تبصره: خدمات پنج‌گانه (مشاوره مدیریت مالی، طراحی و پیاده‌سازی سیستم مالی، خدمات مالی و حسابداری و مالیاتی، ارزیابی سهام و سهم‌الشرکه و داوری مالی) و نیز موارد تبصره بند "ت" این ماده برای تنظیم امور حرفه حسابداری و حسابرسی است و مشمول موارد استفاده دولت از خدمات اشخاص تحت عنوان حسابدار رسمی موضوع این قانون نمی‌باشد. ضمناً حسابدار رسمی نمی‌تواند به طور همزمان هیچ یک از خدمات پنج‌گانه را به اشخاص حقیقی و حقوقی که مسئولیت حسابدار رسمی موضوع قانون را در آن بر عهده دارد، انجام دهد.

ماده ۲

هدف از تشکیل جامعه عبارت است از تنظیم امور و اعتلای حرفه حسابداری و حسابرسی در کشور و نظارت حرفه‌ای بر کار حسابداران رسمی از طریق:

- الف) تشکل حسابداران رسمی،
- ب) بهبود و گسترش خدمات حرفه‌ای از طریق کمک در تهیه، تدوین، اشاعه و ارتقای اصول و استانداردهای حسابداری، حسابرسی، خدمات مالی و آیین‌نامه رفتار حرفه‌ای،
- پ) بالا بردن دانش تخصصی حسابداران رسمی از طریق گسترش و بهبود آموزش، انجام تحقیقات و انتشار نشریات تخصصی و حرفه‌ای،
- ت) حمایت از حقوق حرفه‌ای اعضا،
- ث) برقراری ارتباط مستمر فنی و حرفه‌ای بین اعضا، و
- ج) ارتباط با مؤسسات و تشکل‌های حرفه‌ای منطقه‌ای و بین‌المللی و در صورت نیاز عضویت در آنها.

ماده ۳

اشخاصی که در اجرای آیین‌نامه تعیین صلاحیت به عنوان حسابدار رسمی انتخاب می‌گردند با رعایت مقررات این اساسنامه عضو جامعه می‌باشند.

تبصره (۱): اشخاصی که عنوان حسابدار رسمی آنها لغو می‌شود، مجاز به استفاده از عنوان یاد شده نیستند و عضویت آنها در جامعه منتفی است.

تبصره (۲): مؤسسات حسابرسی موضوع تبصره (۳) قانون، عضو جامعه هستند.

فصل دوم

ارکان

ماده ۴

ارکان جامعه به شرح زیر تعیین می‌شود:

- الف) مجمع عمومی،
- ب) شورای عالی،
- پ) هیأت مدیره،
- ت) هیأت عالی نظارت.

ماده ۵

مجمع عمومی از اجتماع اعضای جامعه تشکیل و وظایف و اختیارات آن به عنوان بالاترین رکن جامعه به شرح زیر تعیین می‌شود:

- ۱) انتخاب اعضای شورای عالی.
- ۲) تصویب گزارش سالانه شورای عالی.
- ۳) تعیین حق حضور اعضای شورای عالی بنا به پیشنهاد هیأت رئیسه مجمع.

۴) تعیین روزنامه کثیرالانتشار برای درج آگهی‌های رسمی جامعه بنا به پیشنهاد هیأت رئیسه مجمع.

تبصره (۱): مسئولیت اجرایی برگزاری مجمع عمومی و دعوت اعضا با دبیرکل جامعه است. چنانچه دبیرکل، اعضای مجمع را در موعد مقرر که حداکثر لغایت شهریورماه هر سال خواهد بود دعوت نکند. رئیس هیأت عالی نظارت مجمع عمومی را دعوت می‌کند.

تبصره (۲): دستورالعمل مربوط به نحوه برگزاری مجمع عمومی مشتمل بر طرز تشکیل جلسه و انتخاب هیأت رئیسه جلسه، چگونگی اداره جلسه، حد نصاب اعتبار جلسه، طرق اخذ آراء و شیوه نظارت بر برگزاری مجمع عمومی به تصویب وزیر امور اقتصادی و دارایی می‌رسد.

تبصره (۳): صحت انتخابات اعضای شورای عالی بر اساس گزارش هیأت عالی نظارت پس از تأیید وزیر امور اقتصادی و دارایی معتبر است و احکام عضویت آنان توسط وزیر امور اقتصادی و دارایی صادر می‌شود.

الف: شورای عالی

ماده ۶

تعداد اعضای اصلی شورای عالی یازده (۱۱) نفر است که از بین اعضای جامعه توسط مجمع عمومی انتخاب می‌شوند.

تبصره (۱): حداقل چهار نفر از اعضای شورای عالی، شاغل و حداقل چهار نفر، غیر شاغل خواهند بود.

تبصره (۲) : دستورالعمل مربوط به نحوه برگزاری انتخابات شورای عالی شامل نحوه تشکیل جلسه و انتخابات هیأت رئیسه جلسه، نحوه داوطلب شدن برای عضویت در شورای مذکور، چگونگی اداره جلسه، حد نصاب اعتبار جلسه، طرق اخذ آرا و شیوه نظارت بر برگزاری انتخابات برای اولین دوره با پیشنهاد هیأت مؤسس (موضوع تبصره (۲) قانون) به تصویب وزیر امور اقتصادی و دارایی می‌رسد.

تبصره (۳) : بعد از تشکیل شورای عالی، هرگونه تغییر در دستورالعمل یاد شده بنا به پیشنهاد شورای مذکور و تصویب وزیر امور اقتصادی و دارایی صورت خواهد گرفت.

ماده ۷

شرایط داوطلبان برای عضویت در شورای عالی به شرح زیر تعیین می‌شود:

الف) دارا بودن شرایط موضوع بندهای (ب، ت، ث و ج) ماده (۱۶).

ب) داشتن حداقل ۱۰ سال سابقه کار در سطح مدیریت در رشته‌های حسابرسی، خدمات مالی، طراحی سیستم یا مدیریت مالی بعد از اخذ مدرک کارشناسی (لیسانس).

پ) حسن شهرت و تعهد عملی به احکام دین مبین اسلام و نظام جمهوری اسلامی ایران. در مورد اقلیت‌های دینی موضوع اصل سیزدهم قانون اساسی، تعلیمات دینی ایشان حاکم خواهد بود.

تبصره (۱) : تشخیص انطباق صلاحیت داوطلبان عضویت در شورای عالی با شرایط مذکور در این ماده به عهده وزیر امور اقتصادی و دارایی است.

تبصره (۲) : مدت عضویت اعضای شورای عالی ۳ سال است و انتخاب مجدد آنها به صورت متوالی تنها برای یک دوره بلامانع است و هر عضو در زمان عضویت در جامعه می‌تواند در مجموع برای سه دوره انتخاب شود. اعضای قبلی تا انتخاب اعضای جدید موظف به ادامه کار هستند و در صورت فوت،

استعفا یا لغو عنوان حسابدار رسمی آنها، عضو جدید از میان اعضای علی‌البدل برای مدت باقی‌مانده جایگزین می‌شود.

تبصره (۳): علاوه بر رئیس هیأت عالی نظارت و در غیاب وی یکی از اعضای هیأت یاد شده سه نفر نماینده به ترتیب زیر بدون حق رأی در جلسات شورای عالی شرکت خواهند کرد:

- (۱) نماینده وزیر امور اقتصادی و دارایی.
- (۲) یک نفر به انتخاب رئیس کل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران.
- (۳) یک نفر به انتخاب رئیس سازمان بورس و اوراق بهادار.

ماده ۸

وظایف و اختیارات شورای عالی به شرح زیر تعیین می‌شود:

- (۱) انتخاب اعضای هیأت مدیره،
- (۲) تعیین خط‌مشی و تصویب برنامه‌های جامعه،
- (۳) ~~تصویب آیین اخلاق و رفتار حرفه‌ای حسابداران رسمی در چارچوب استانداردهای اعلام شده توسط مراجع ذی‌صلاح قانونی،~~
- (۴) ~~تصویب آیین‌نامه انضباطی و نظارت حرفه‌ای،~~
- (۵-۳) تصویب آیین‌نامه‌های مالی، معاملاتی، اداری و استخدامی جامعه،
- (۶-۴) تصویب، صورتهای مالی و گزارش عملکرد سالانه هیأت مدیره،
- (۷) ~~تعیین اعضای هیأت‌های انتظامی بدوی از بین اعضای جامعه،~~
- (۸-۵) تأیید صلاحیت اعضای کارگروه‌های تخصصی با رعایت بند (ج) ماده (۱۷) این اساسنامه،

۶-۹) تصویب آیین‌نامه مربوط به چگونگی تشکیل، وظایف و اختیارات کارگروه‌های تخصصی،
با رعایت بند (چ) ماده (۱۷) این اساسنامه.

۱۰-۱) تعیین حقوق و مزایای اعضای هیأت مدیره **حق الزحمه اعضای هیأت‌های انتظامی بدوی** و کارگروه‌های تخصصی، **به استثنای کارگروه‌های پایش (کنترل) کیفیت، آیین رفتار حرفه‌ای و هیئت‌های انتظامی بدوی،**

۱۱-۱) تصویب تشکیلات تفصیلی جامعه،

۱۲-۱) تصویب رهنمودها و دستورالعمل‌های فنی و حرفه‌ای در چارچوب استانداردهای اعلام شده توسط مراجع ذی‌صلاح قانونی،

۱۳-۱) تعیین مبلغ ورودیه و حق عضویت ثابت و متغیر اعضا،

۱۴-۱) تهیه گزارش سالانه شورا برای ارایه به وزیر امور اقتصادی و دارایی و مجمع عمومی،

۱۵-۱) تعیین مدیر مسئول نشریه تخصصی جامعه،

۱۶-۱) اعمال نظارت حرفه‌ای از طریق کارگروه‌های تخصصی **(به استثنای کارگروه‌های پایش (کنترل) کیفیت و آیین رفتار حرفه‌ای) برای پایش (کنترل) وضعیت مؤسسات حسابرسی و پایش (کنترل) کیفیت کار شاغلین انفرادی،**

۱۷-۱) تصمیم‌گیری در خصوص سایر مواردی که برای ایفای وظایف جامعه لازم است و در این اساسنامه جزو وظایف سایر ارکان جامعه تعیین نشده است، **با تأیید وزارت امور اقتصادی و دارایی،**

۱۸-۱) تصمیم‌گیری در مورد تشکیل مراکز آموزشی و تحقیقاتی موضوع فعالیت‌های جامعه با اخذ مجوز از مراجع صلاحیت‌دار،

۱۹-۱) پیشنهاد سایر دستورالعمل‌های مورد نیاز جامعه به مراجع ذی‌ربط برای تصویب، و

۲۰-۱) تصمیم‌گیری در مورد نحوه همکاری با استفاده‌کنندگان از خدمات اعضای جامعه در چارچوب مقررات این اساسنامه.

تبصره (۱) : گزارش سالانه شورای عالی در صورتی قابل طرح و تصویب در مجمع عمومی خواهد بود که توسط هیأت عالی نظارت رسیدگی شده و گزارش آن هیأت که حاوی اظهارنظر در خصوص رعایت مقررات جامعه می‌باشد را همراه داشته باشد. زمان ارائه گزارش شورای عالی یک ماه پس از اتخاذ تصمیم نسبت به صورتهای مالی و گزارش هیأت مدیره و هیأت عالی نظارت خواهد بود. هیأت عالی نظارت موظف است ظرف ۱۵ روز نظر خود را نسبت به گزارش یاد شده به مجمع عمومی و وزیر امور اقتصادی و دارایی ارائه نماید. بدون قرائت گزارش هیأت عالی نظارت در مجمع عمومی اخذ تصمیم در مورد گزارش شورای عالی معتبر نمی‌باشد.

تبصره (۲) : وزیر امور اقتصادی و دارایی می‌تواند در موارد زیر نسبت به تجدید انتخابات شورای عالی تصمیم‌گیری نماید:

الف) در مواردی که صحت انتخابات بر اساس گزارش هیأت عالی نظارت تأیید نشود.

ب) در صورتی که گزارش سالیانه شورای عالی بر اساس گزارش هیأت عالی نظارت در مجمع عمومی سالانه جامعه تصویب نشود.

پ) در مواردی که بر اساس گزارش هیأت عالی نظارت، شورای عالی، وظایف تعیین شده در این اساسنامه را انجام نداده و یا در انجام آن قصور نموده است.

ماده ۹

شورای عالی باید در اولین جلسه هر دوره یک نفر را از بین اعضای خود به عنوان رئیس شورای عالی برای دوره سه ساله انتخاب نماید.

تبصره (۱) : تغییر رئیس شورای عالی قبل از انقضای دوره سه ساله بر عهده شورای مذکور می‌باشد.

تبصره (۲) : رئیس شورای عالی، هماهنگ‌سازی و مدیریت تشکیل جلسات و ابلاغ مصوبات شورای مذکور و سایر موارد ذی‌ربط با وظایف یاد شده را بر عهده خواهد داشت.

تبصره (۳) : انتخاب مجدد یک فرد برای ریاست شورای عالی در دوره‌های بعدی با رعایت مقررات بلامانع است.

ماده ۱۰

جلسات شورای عالی با حضور حداقل هشت (۸) نفر از اعضا رسمیت می‌یابد و تصمیمات گرفته شده با آرای حداقل موافق شش (۶) نفر از حاضران معتبر است.

ب) هیأت مدیره

ماده ۱۱

هیأت مدیره جامعه مرکب از سه نفر عضو تمام وقت است که از بین اعضای جامعه توسط شورای عالی برای مدت سه سال انتخاب و با حکم رئیس شورای عالی منصوب می‌شوند. چنانچه برخی از اعضای هیأت مدیره در اثنای مدت یاد شده تغییر یابد، عضو جدید برای مدت باقیمانده انتخاب خواهد شد.

تبصره (۱) : چنانچه اعضای هیأت مدیره از بین حسابداران رسمی شاغل انتخاب شوند، وضعیت آنها در دوران تصدی مشاغل مذکور، از شاغل به غیر شاغل تبدیل می‌شود.

تبصره (۲) : انتخاب اعضای هیأت مدیره از بین اعضای شورای عالی جامعه مجاز نیست.

تبصره (۳) : انتخاب مجدد اعضای هیأت مدیره با رعایت مقررات این اساسنامه برای دوره‌های بعدی بلامانع است.

ماده ۱۲

شورای عالی از بین اعضای هیأت مدیره، یک نفر را به عنوان رئیس هیأت مدیره و دبیرکل جامعه تعیین می‌کند.

تبصره (۱): رئیس هیأت مدیره و دبیرکل جامعه اداره امور اجرایی جامعه را به جز در مواردی که بر عهده ارکان قرار دارد و مسئولیت اجرای مصوبات هیأت مدیره را بر عهده خواهد داشت.

تبصره (۲): تغییر هیأت مدیره و دبیرکل قبل از انقضای دوره سه ساله با موافقت وزیر امور اقتصادی و دارایی بر عهده شورای عالی است.

تبصره (۳): چنانچه بر اساس گزارش هیأت عالی نظارت هر یک از اعضای هیأت مدیره در انجام وظایف مقرر در این اساسنامه و آیین‌نامه‌های مربوط قصور و یا تخلف نماید، وزیر امور اقتصادی و دارایی می‌تواند لزوم برکناری عضو مذکور از عضویت هیأت مدیره جامعه را به رئیس شورای عالی اعلام دارد. شورای یاد شده موظف است در اسرع وقت (حداکثر دو هفته) نسبت به تعیین جانشین وی طبق شرایط مقرر در این اساسنامه اقدام نماید. عضویت شخص مورد نظر در هیأت مدیره جامعه پس از انقضای مدت یاد شده لغو شده تلقی می‌گردد.

ماده ۱۳

وظایف و اختیارات هیأت مدیره به شرح زیر است:

- (۱) اجرای مصوبه‌های شورای عالی،
- (۲) تهیه و تنظیم برنامه‌های جامعه در چارچوب خط‌مشی تعیین شده توسط شورای عالی،

- (۳) تهیه و تنظیم و به‌روز رسانی آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های موضوع این اساسنامه از جمله آیین اخلاق و رفتار حرفه‌ای و آیین‌نامه انضباطی و نظارت حرفه‌ای و آیین‌نامه‌های مالی، معاملاتی، اداری و استخدامی،
- (۴) ارجاع دعاوی به داوری و هرگونه صلح و سازش با تصویب شورای عالی و نمایندگی جامعه در طرح و دفاع از دعاوی له و علیه جامعه در مراجع قضایی و شبه قضایی و سایر مراجع قانونی با حق توکیل به غیر ولو کراراً،
- (۵) تهیه و تنظیم بودجه سالانه،
- (۶) تهیه صورتهای مالی و گزارش فعالیت سالانه هیأت مدیره و ارایه آنها به هیأت عالی نظارت و شورای عالی،
- (۷) تشکیل کارگروه‌های تخصصی و انتخاب اعضای کارگروه‌های یاد شده پس از تأیید صلاحیت توسط شورای عالی با رعایت بند (چ) ماده (۱۷) این اساسنامه،
- (۸) تهیه آیین‌نامه مربوط به چگونگی تشکیل، وظایف و اختیارات کارگروه‌های تخصصی با رعایت بند (ج) ماده (۱۷) این اساسنامه،
- (۹) عزل و نصب کارکنان و تعیین حقوق و مزایای آنها،
- (۱۰) تهیه و تنظیم تشکیلات تفصیلی جامعه،
- (۱۱) اداره امور مالی، معاملاتی و استخدامی،
- (۱۲) پیشنهاد مبلغ ورودیه و حق عضویت ثابت و متغیر اعضا،
- (۱۳) عقد هرگونه قرارداد اعم از خرید، فروش، اجاره، اخذ تسهیلات مالی و هر نوع معامله دیگر در حدود فعالیت و بودجه مصوب جامعه،
- (۱۴) افتتاح حساب‌های بانکی،
- (۱۵) نمایندگی جامعه در کلیه مراجع قانونی با حق توکیل به غیر، ارجاع به داوری و در موارد لازم هرگونه صلح و سازش، و

۱۶) تهیه و تصویب دستورالعمل‌های مورد نیاز برای اجرای وظایف محول شده، و

۱۷) رتبه‌بندی مؤسسات حسابرسی و حسابداران رسمی شاغل انفرادی عضو جامعه، بر مبنای پایش (کنترل) کیفیت کار و پایش (کنترل) وضعیت. امتیاز پایش (کنترل) کیفیت کار مؤسسات حسابرسی توسط هیأت عالی نظارت جامعه تعیین می‌شود.

ماده ۱۴

جلسات هیأت مدیره با حضور اکثریت اعضا رسمیت می‌یابد و تصمیمات گرفته شده با رأی موافق اکثریت اعضای هیأت مدیره معتبر است. آیین‌نامه داخلی هیأت مدیره توسط هیأت یاد شده تهیه و به تصویب شورای عالی می‌رسد.

ماده ۱۵

کارگروه‌های تخصصی که با عضویت اعضای جامعه تشکیل می‌شوند مشتمل بر موارد زیر هستند:

۱) کنترل کیفیت،

۲) فنی،

۳) قوانین و مقررات،

۴) آیین رفتار حرفه‌ای،

۵) آموزش و کارآموزی،

۶) مؤسسات حسابرسی،

۷) استانداردهای حسابداری و حسابرسی، و

۸) نظارت حرفه‌ای، و

۹-۸) سایر کارگروه‌های مورد نیاز به پیشنهاد هیأت مدیره و تصویب شورای عالی.

تبصره (۱): کارگروه‌های یاد شده دارای ماهیت فنی و تخصصی بوده و نظرهای آنان جنبه مشورتی دارد و تحت نظر ارکان ذی‌ربط و بر اساس مقررات این اساسنامه فعالیت می‌نمایند.

تبصره (۲): اعضای کارگروه‌های تخصصی پایش (کنترل) کیفیت و آیین رفتار حرفه‌ای نباید از دو سال گذشته تا تاریخ انتخاب، مسئولیتی از منظر حسابرسی و یا بازرسی قانونی شرکت‌ها در مؤسسات حسابرسی داشته باشند. همچنین این اعضا نباید سهام‌دار یا از شرکای مؤسسات حسابرسی باشند.

تبصره (۳): اعضای کارگروه‌های تخصصی پایش (کنترل) کیفیت و آیین رفتار حرفه‌ای، در صورت وجود موارد زیر، نمی‌توانند اقدام به رسیدگی به موضوع نمایند:

الف) بین عضو کارگروه با یکی از مدیران، شرکا و حساب‌رسان مؤسسات حسابرسی یا شاغل انفرادی، قرابت نسبی یا سببی تا درجه سوم از هر طبقه وجود داشته باشد.

ب) عضو کارگروه، قیم یا مخدوم یکی از مدیران، شرکا و حساب‌رسان مؤسسات حسابرسی یا شاغل انفرادی باشد و یا یکی از آنها مباشر یا متکفل امور عضو کارگروه یا همسر او باشد.

پ) عضو کارگروه یا همسر یا فرزندان او، وارث یکی از مدیران، شرکا و حساب‌رسان مؤسسات حسابرسی یا شاغل انفرادی باشد.

ت) عضو کارگروه یا همسر یا فرزندان او دارای نفع شخصی در موضوع مطرح باشند.

ث) عضو کارگروه دارای رابطه استخدامی اعم از دائم، موقت، مشاوره و غیره با مؤسسات حسابرسی باشد.

پ) هیأت عالی نظارت

ماده ۱۶

هیأت عالی نظارت مرکب از یک نفر رئیس و دو نفر عضو است که بر اساس شرایط ذیل از بین حسابداران رسمی عضو جامعه توسط وزیر امور اقتصادی و دارایی برای مدت دو سال تعیین می‌شوند و به صورت تمام وقت انجام وظیفه می‌نمایند و انتخاب مجدد آنها برای دوره‌های بعدی بلامانع است:

- الف) حسن شهرت و تعهد عملی به احکام دین مبین اسلام،
- ب) وفاداری به قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران،
- پ) داشتن حداقل ده سال سابقه در سطح مدیریت در رشته‌های حسابرسی، مالی، خدمات مالی و طراحی سیستم،
- ت) داشتن تابعیت دولت جمهوری اسلامی ایران،
- ث) نداشتن محکومیت کیفری مؤثر یا موجب محرومیت از حقوق اجتماعی، و
- ج) نداشتن سوابق سوء حرفه‌ای، مالی و اداری،
- چ) از امتیاز معافیت از آزمون، موضوع بند (ز) ماده (۳) آیین‌نامه تعیین صلاحیت، مربوط به مدیران دستگاه‌های اجرایی استفاده نکرده باشد،
- ح) اعضای هیأت یا همسر یا فرزندان وی، دارای نفع شخصی در موضوع مطرح نباشند، و
- خ) اعضای هیأت دارای رابطه استخدامی اعم از دائم یا موقت، مشاوره و غیره با مؤسسه حسابرسی نباشند.

تبصره (۱): سه نفر از اعضای هیأت به شرح صدر ماده (۱۶) این اساسنامه باید از دو سال قبل تا تاریخ انتخاب، مسئولیتی از بابت حسابرسی و بازرسی قانونی در مؤسسات حسابرسی نداشته باشند و همچنین نباید با

سهامداران یا شرکا، مدیران و حسابرسان مؤسسات حسابرسی یا شاغل
انفرادی قرابت سببی و نسبی داشته باشند.

تبصره (۲): کلیه اعضای هیأت عالی نظارت در حین مسئولیت و تا دو سال پس از
اتمام مسئولیت در هیأت مذکور نمی‌توانند به‌عنوان حسابرس و یا بازرس
قانونی شرکت‌ها و یا سهامداران یا شرکا، مدیران و حسابرسان مؤسسات
حسابرسی یا شاغل انفرادی باشند و یا با آن‌ها قرابت سببی و نسبی
داشته باشند.

ماده ۱۷

به منظور حصول اطمینان از رعایت مقررات مربوط و احراز کفایت نظارت حرفه‌ای،
هیأت عالی نظارت دارای وظایف ذیل می‌باشد:

الف) رسیدگی و اظهارنظر درباره درستی اطلاعات مندرج در گزارش عملکرد سالانه
شورای عالی و هیأت مدیره،

ب) رسیدگی و اظهارنظر در خصوص صورتهای مالی و گزارش عملکرد سالانه جامعه
که توسط هیأت مدیره تهیه می‌شود،

پ) نظارت بر فعالیتهای جامعه برای حصول اطمینان از حسن اجرای امور،

ت) نظارت بر فعالیتهای حرفه‌ای اعضای جامعه حسب مورد با ارجاع وزیر امور
اقتصادی و دارایی یا شورای عالی جامعه یا به تشخیص هیأت عالی نظارت
به‌منظور حصول اطمینان از کیفیت مناسب خدمات حرفه‌ای،

ث) نظارت بر برگزاری انتخابات شورای عالی جامعه و مجامع عمومی جامعه،

ج) تهیه، تنظیم و به‌روزرسانی آیین‌نامه‌های انضباطی و نظارت حرفه‌ای و
آیین رفتار حرفه‌ای در چارچوب استانداردهای اعلام شده توسط مراجع
ذی صلاح قانونی،

چ) تعیین اعضای هیئت‌های انتظامی بدوی و اعضای کارگروه‌های پایش (کنترل) کیفیت و آیین رفتار حرفه‌ای،

ح) پایش (کنترل) کیفیت پرونده‌های حسابرسی مؤسسات حسابرسی و بررسی شکایات ارکان جامعه و نظارت بر امتیازات رتبه‌بندی مؤسسات حسابرسی،

خ) تعیین حق‌الزحمه اعضای هیئت‌های انتظامی بدوی، کارگروه‌های پایش (کنترل) کیفیت و آیین رفتار حرفه‌ای.

تبصره (۱): چنانچه هیأت عالی نظارت در راستای انجام وظایف خود به مواردی از تخلف توسط اعضای جامعه و همچنین عدم رعایت آیین‌نامه‌های جامعه برخورد کند، موضوع را به دبیرکل منعکس می‌نماید، در این صورت دبیرکل موظف است ظرف ده روز موضوع را حسب مورد به هیأت‌های بدوی یا عالی انتظامی برای رسیدگی و صدور رأی ارجاع دهد.

~~تبصره (۲): در صورت امتناع دبیرکل از ارجاع موضوع به هیأت‌های انتظامی ظرف مهلت مقرر، هیأت عالی نظارت رأساً مراتب را به هیأت انتظامی مربوط اعلام و تخلف دبیرکل را به منظور رسیدگی به هیأت عالی انتظامی گزارش می‌نماید.~~

تبصره (۲۴): درخواست تجدید نظر در آرای صادره توسط هیأت‌های بدوی انتظامی برای اعضای جامعه موضوع تبصره (۱) این ماده، پس از تأیید وزیر امور اقتصادی و دارایی قابل طرح در هیأت‌های هم‌عرض و یا هیأت عالی انتظامی می‌باشد.

ماده ۱۸

هیأت عالی نظارت **در صورت لزوم** می‌تواند در اجرای وظایف خود از خدمات حسابداران رسمی - شاغل و غیر شاغل - و مؤسسات حسابرسی عضو و سایر کارشناسان غیر مالی استفاده کند. ضوابط حق‌الزحمه اشخاص یاد شده به پیشنهاد هیأت عالی نظارت و تصویب وزیر امور اقتصادی و دارایی مشخص می‌شود.

ماده ۱۹

حقوق و مزایای رئیس و اعضای هیأت عالی نظارت به ترتیب معادل حقوق و مزایای دبیرکل و اعضای هیأت مدیره خواهد بود.

ماده ۲۰

دبیرخانه هیأت عالی نظارت زیر نظر رئیس آن اداره می‌شود. تشکیلات دبیرخانه به پیشنهاد هیأت عالی نظارت به تصویب وزیر امور اقتصادی و دارایی می‌رسد.

ماده ۲۱

کلیه هزینه‌های هیأت عالی نظارت و هزینه‌های موضوع مواد (۱۸) و (۲۰) این اساسنامه از محل بودجه جامعه تأمین و پرداخت می‌شود. هیأت مدیره موظف است هر سال ضمن بودجه تنظیمی خود، هزینه‌های هیأت عالی نظارت را با نظر هیأت یاد شده پیش‌بینی و در بودجه جامعه منظور و جهت تصویب تقدیم به وزیر امور اقتصادی و دارایی کند.

ماده ۲۲

هیأت مدیره، رئیس هیأت مدیره و دبیرکل جامعه، حسابداران رسمی و مؤسسات حسابرسی عضو مکلفند امکانات و تسهیلات لازم را برای انجام وظایف هیأت عالی

نظارت فراهم کنند و کلیه اطلاعات، اسناد و مدارک مورد درخواست را در اختیار آنها یا نمایندگانشان قرار دهند.

ماده ۲۳

هیأت عالی نظارت موظف است به طور مستمر گزارش فعالیت‌های خود را **حسب مورد - علاوه بر ارسال** به وزیر امور اقتصادی و دارایی، **و شورای عالی ارسال کند**. در تارنمای عمومی جامعه حسابداران رسمی ایران منتشر نماید.

ماده ۲۴

آیین‌نامه چگونگی انجام وظایف هیأت عالی نظارت توسط هیأت یاد شده تهیه و به تصویب وزیر امور اقتصادی و دارایی می‌رسد.

فصل سوم

مؤسسه حسابرسی

ماده ۲۵

مؤسسه حسابرسی، مؤسسه‌ای است که به منظور انجام خدمات حسابرسی، بازرسی قانونی و سایر خدمات تخصصی و حرفه‌ای مندرج در بند "ت" ماده (۱) این اساسنامه، توسط حداقل سه نفر حسابدار رسمی شاغل و بر اساس شرایط زیر تشکیل می‌شود:

۱) مؤسسه حسابرسی پس از صدور مجوز تأسیس توسط جامعه، باید بر طبق مقررات به عنوان مؤسسه انتفاعی غیر تجاری ثبت شود.

۲) در نام هر مؤسسه حسابرسی باید عبارت "مؤسسه حسابرسی" و به دنبال نام مؤسسه، عبارت "حسابداران رسمی" قید شود.

۳) شرکای یک مؤسسه حسابرسی باید به طور تمام وقت منحصرأ در همان مؤسسه به کار حرفه‌ای اشتغال داشته باشند. شرکای یاد شده باید حداقل سه سال سابقه کار تمام وقت در سطح مدیر حسابرسی در مؤسسات عضو جامعه یا سازمان حسابرسی داشته باشند. حسابداران رسمی که سوابق آنها در سطح مدیر حسابرسی کمتر از میزان مقرر در این ماده باشد می‌توانند به صورت استخدام تمام وقت در مؤسسات حسابرسی، کسری سوابق مذکور را تکمیل نمایند. ضوابط مربوط به احراز شرایط مدیر حسابرسی و استخدام آنها توسط شورای عالی تعیین می‌گردد.

۴) شرکای مؤسسه حسابرسی در مقابل فعالیت‌های مؤسسه و اشخاص ثالث مسئولیت تضامنی دارند.

تبصره (۱): فعالیت مؤسسات حسابرسی شامل ارائه خدمات یاد شده در این ماده و ارزیابی سهام و سهم‌الشرکه و داوری مالی با رعایت قوانین و مقررات مربوط می‌باشد و انجام هرگونه فعالیت دیگر توسط آنها ممنوع است.

تبصره (۲): شرط مالکیت خصوصی شرکا، استثنائاً در مورد مؤسسات حسابرسی مفید راهبر و مؤسسه حسابرسی وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح (مؤسسه غیر دولتی زیر نظر ستاد کل نیروهای مسلح) و متین محاسب نوین مشروط به رعایت کلیه ضوابط دیگر و انجام امور حرفه‌ای از طریق حسابداران رسمی اعمال نخواهد شد.*

تبصره (۳): انجام فعالیت کارشناس رسمی دادگستری در رشته مرتبط در مورد اعضای جامعه که کارشناس رسمی دادگستری می‌باشند از محدودیت خدمت تمام‌وقت در مؤسسه حسابرسی موضوع صدر بند (۳) این ماده مستثنی می‌باشد.*

---

* این تبصره‌ها طبق مصوبه‌های مورخ ۱۳۸۰/۵/۱۷ و ۱۳۸۵/۸/۳ و ۱۳۹۴/۴/۱۴ و ۱۳۹۷/۹/۲۸ هیأت وزیران اصلاح گردید.

تبصره (۴) : شرکای مؤسسه، شاغلین انفرادی، شاغلین در مؤسسات حسابرسی و حسابداران رسمی غیر شاغل حق هیچ‌گونه مشارکت یا دارا بودن منافی به طور مستقیم یا غیرمستقیم در مؤسسه حسابرسی دیگری را که به خدمات تخصصی و حرفه‌ای یا سایر خدمات مرتبط با موضوع ماده (۱) این اساسنامه اشتغال دارند، ندارند.

تبصره (۵) : انعقاد قرارداد واگذاری کار موضوع بند “ت” ماده (۱) این اساسنامه به صورت دست دوم توسط مؤسسات حسابرسی عضو جامعه و اعضای شاغل انفرادی ممنوع می‌باشد. انعقاد این‌گونه قراردادها توسط سازمان حسابرسی در چارچوب مفاد اساسنامه قانونی آن با اشخاص حقیقی و حقوقی یاد شده، قرارداد دست اول محسوب می‌شود.

ماده ۲۶

اساسنامه هر یک از مؤسسات حسابرسی با رعایت کلیه موارد پیش‌بینی شده در اساسنامه نمونه‌ای که بنا به پیشنهاد هیأت مدیره جامعه به تصویب شورای عالی می‌رسد، تنظیم و پس از تأیید رئیس هیأت مدیره و دبیرکل جامعه به ثبت خواهد رسید. مرجع ثبت مؤسسات، تنها مؤسساتی را به نام “مؤسسه حسابرسی” ثبت می‌کند که از جامعه حسابداران رسمی ایران اجازه تأسیس دارند.

تبصره : صورتهای مالی مؤسسات حسابرسی باید توسط یکی از مؤسسات حسابرسی دیگر رسیدگی و ظرف چهار ماه پس از پایان سال مالی، توسط مؤسسه مورد رسیدگی به جامعه تسلیم گردد. انتخاب مؤسسات به عنوان حسابرس به صورت متقابل و برای بیش از دو سال متوالی مجاز نمی‌باشد. دستورالعمل حق‌الزحمه حسابرسی موضوع این تبصره توسط هیأت مدیره تهیه و برای اجرا ابلاغ می‌گردد.

ماده ۲۷

مؤسسات حسابرسی موظفند کلیه **مقررات مرتبط با قانون و مقرراتی** را که **توسط جامعه** در مورد تشکیل، اداره و نحوه فعالیت مؤسسات حسابرسی **توسط جامعه** وضع می‌شوند، رعایت کنند.

تبصره (۱): مؤسسات حسابرسی عضو جامعه و همچنین اعضای شاغل انفرادی موظفند ظرف یک هفته پس از انعقاد قرارداد، اطلاعات مربوط به قراردادهای منعقد شده در ارتباط با فعالیت‌های موضوع ماده (۱) را به ترتیبی که شورای عالی جامعه تعیین می‌کند به دبیرخانه جامعه تحویل و رسید دریافت کنند.

تبصره (۲): حسابداران رسمی شاغل انفرادی نیز موظفند مقرراتی که در مورد نحوه فعالیت آنان توسط جامعه وضع می‌شود رعایت کنند. اشخاص یاد شده نمی‌توانند در مؤسسات حسابرسی اعم از عضو یا غیر عضو جامعه، به عنوان شریک یا تحت استخدام مشغول فعالیت باشند.

تبصره (۳): انعقاد قرارداد همکاری حرفه‌ای بین مؤسسات حسابرسی عضو جامعه با یکدیگر و مؤسسات عضو جامعه با مؤسسات حسابرسی بین‌المللی تابع آیین‌نامه اجرایی موضوع ماده (۲۸) این اساسنامه خواهد بود.

تبصره (۴): در راستای اعمال نظارت حرفه‌ای اعضای شاغل انفرادی و مؤسسات حسابرسی عضو جامعه موظفند یک نسخه از گزارش‌های حسابرسی (به صورت کاغذی یا الکترونیکی) خود از جمله حسابرسی صورتهای مالی، حسابرسی مالیاتی و حسابرسی ویژه و ارزیابی سهام را ظرف یک هفته پس از تاریخ صدور به صورت مستمر به جامعه ارسال کنند.

تبصره (۵): هیأت مدیره جامعه مکلف است بانک اطلاعاتی قابل دسترس عموم شامل نام بنگاه اقتصادی، سال مالی، نام حسابرس و بازرس قانونی و اطلاعات کلی و عمومی مربوط به گزارش‌های مالی قابل انتشار را در سامانه الکترونیکی

جامعه مستقر و اطلاعات یاد شده را به‌روز رسانی نماید، به‌گونه‌ای که قابل دسترس برای همه کاربران باشد.

ماده ۲۸

آیین‌نامه اجرایی این فصل توسط هیأت مدیره تهیه و به تصویب شورای عالی جامعه می‌رسد.

فصل چهارم

نظارت حرفه‌ای

ماده ۲۹

به منظور اطمینان از ارتقای کیفیت خدمات حرفه‌ای اعضا، هماهنگی در روش‌های انجام امور حسابرسی و بازرسی قانونی، افزایش کیفیت گزارش‌های حسابداران رسمی و مؤسسات حسابرسی، پیشگیری از رفتار ناسازگار با شئون حرفه‌ای و ضرورت گذراندن دوره‌های بازآموزی توسط اعضا، همچنین رعایت مقررات قانونی مربوط شامل مفاد این اساسنامه و آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های اجرایی آن، جامعه بر کار حرفه‌ای حسابداران رسمی و مؤسسات حسابرسی نظارت مستمر دارد. کارگروه‌های تخصصی و هیأت عالی نظارت می‌توانند پرونده‌ها، اطلاعات و مدارک مؤسسات حسابرسی و شاغلان انفرادی را در محل استقرار آنها یا در محل جامعه بررسی کنند.

تبصره (۱): نظارت جامعه بر فعالیت حرفه‌ای اعضا از طریق کارگروه‌های تخصصی ذی‌ربط با نظارت ارکان صلاحیت‌دار جامعه انجام می‌گیرد. حسابداران رسمی و مؤسسات حسابرسی موظفند پرونده‌ها، اطلاعات و مدارک مورد نیاز را برای بررسی در اختیار کارگروه‌ها قرار دهند. کارگروه‌های تخصصی یاد شده

وظیفه بررسی، رسیدگی، اظهارنظر و ارایه گزارش مقتضی به ارکان ذیصلاح جامعه را انجام خواهند داد.

تبصره (۲): کلیه اطلاعات، مدارک و پرونده‌های یاد شده در این ماده جزو اسناد طبقه‌بندی شده تلقی می‌شود و به صورت امانت در اختیار اعضای کارگروه‌ها و مأموران آنها قرار می‌گیرد و افشای مطالب آنها منحصراً در مراجع ذیصلاح مجاز است.

تبصره (۳): نظارت هیأت عالی نظارت جامعه مانع از نظارت سایر ارکان برای اعضای جامعه نیست.

ماده ۳۰

رعایت مقررات جامعه و پیروی از رهنمودها و تذکرات ابلاغ شده از سوی ارکان ذیصلاح جامعه در مورد رفع نارسایی‌های خدمت حرفه‌ای اعضا توسط آنها الزامی است. عدم توجه اعضا به موارد اعلام شده در این فصل، مستلزم احاله نتیجه رسیدگی به هیأت‌های انتظامی است.

ماده ۳۱

هیأت مدیره موظف است هر سال حداقل هر سال یک بار بر اساس آیین‌نامه نظارت حرفه‌ای، چگونگی نتایج نظارت بر فعالیت حرفه‌ای اعضای شاغل را بررسی و نتیجه طبق نظر هیأت عالی نظارت را در پایگاه اطلاع رسانی جامعه منتشر نماید. این بررسی شامل پایش (کنترل) وضعیت (در مورد مؤسسات حسابرسی) و پایش (کنترل) کیفیت حسابرسی می‌باشد.

فصل پنجم

هیأت‌های انتظامی

ماده ۳۲

به منظور رسیدگی به تخلفات انتظامی اعضای جامعه از مقررات مربوط، هیأت‌های انتظامی بدوی و هیأت عالی انتظامی تشکیل می‌شوند.
تبصره (۱): هیأت‌های انتظامی بدوی به تعداد مورد نیاز تشکیل می‌گردند.

ماده ۳۳

هر یک از هیأت‌های انتظامی بدوی دارای سه عضو اصلی و یک عضو علی‌البدل است که توسط **شورای عالی هیأت عالی نظارت** تعیین و برای مدت سه سال منصوب می‌شوند. تغییر هر یک از اعضای هیأت‌های یاد شده قبل از پایان دوره تصدی آنها منحصراً **به با تصمیم دو سوم آرای دو رأی از سه رأی** اعضای **شورای عالی هیأت عالی نظارت** انجام می‌شود.

تبصره (۱): عضو علی‌البدل در غیاب هر یک از اعضای اصلی، به جای آن انجام وظیفه می‌کند و همان وظایف و اختیارات و مسئولیت‌های عضو اصلی را بر عهده دارد.

تبصره (۲): اعضای هیأت‌های انتظامی بدوی باید از بین حسابداران رسمی غیر شاغل انتخاب شوند و هیچ‌یک از آنها نمی‌توانند در بیش از یک هیأت انتظامی عضویت داشته باشند.

تبصره (۳): رئیس هر یک از هیأت‌های انتظامی بدوی توسط **شورای عالی هیأت عالی نظارت** تعیین می‌شود.

تبصره (۴): انتخاب مجدد اعضای هیأت‌های مذکور بلامانع است.

تبصره (۵): جلسات هیأت‌ها با حضور کلیه اعضا **رسمیت می‌یابد و تصمیمات با نظر اکثریت معتبر است. نظر اقلیت باید در صورت جلسه درج شود.**

تبصره (۶): اعضای هیئت‌های انتظامی مشمول تبصره (۳) ماده (۱۵) این اساسنامه می‌باشند.

ماده ۳۴

هیأت عالی انتظامی مرکب از سه عضو اصلی و سه عضو علی‌البدل است. هیأت یاد شده با ترکیب زیر تشکیل می‌شود:

(۱) یک نفر حسابدار رسمی غیر شاغل (عدم داشتن مسئولیت حسابرسی و یا بازرس قانونی در مؤسسات حسابرسی و همچنین عدم شراکت و یا سهام‌داری در مؤسسات حسابرسی از دو سال گذشته تا تاریخ انتخاب) به انتخاب **شورای عالی جامعه هیأت عالی نظارت**،

(۲) یک نفر حسابدار رسمی غیر شاغل (عدم داشتن مسئولیت حسابرسی و یا بازرس قانونی در مؤسسات حسابرسی و همچنین عدم شراکت و یا سهام‌داری در مؤسسات حسابرسی از دو سال گذشته تا تاریخ انتخاب) به انتخاب وزیر امور اقتصادی و دارایی، و

(۳) یک نفر متخصص رشته حقوق به انتخاب وزیر دادگستری.

تبصره (۱): وزیر امور اقتصادی و دارایی و وزیر دادگستری و **شورای عالی جامعه هیأت عالی نظارت** هر کدام یک نفر را بر حسب مورد ذی‌ربط - با همان شرایط مقرر در بندهای بالا برای عضو اصلی - به عنوان عضو علی‌البدل تعیین خواهند نمود.

تبصره (۲): عضو علی‌البدل در غیاب هر یک از اعضای اصلی به جای آنها انجام وظیفه می‌کند و همان اختیارات و مسئولیت‌های عضو اصلی را بر عهده دارد. هر عضو علی‌البدل، بر حسب مورد، به جای عضو اصلی مربوط فعالیت می‌نماید.

تبصره (۳): اعضای حسابدار رسمی هیأت عالی انتظامی نمی‌توانند در هیأت‌های انتظامی بدوی عضویت داشته باشند.

تبصره (۴) : رئیس و نایب رئیس هیأت عالی انتظامی توسط وزیر امور اقتصادی و دارایی تعیین می شود.

تبصره (۵) : مدت تصدی اعضای هیأت عالی انتظامی (اصلی و علی البدل) سه سال است و انتخاب مجدد آنها بلامانع است هیأت یاد شده تا انتخاب اعضای جدید به کار خود ادامه می دهد.

تبصره (۶) : اعضای هیأت عالی انتظامی یا همسر یا فرزندان وی، دارای نفع شخصی در موضوع مطرح نباشند.

تبصره (۷) : اعضای هیأت عالی انتظامی دارای رابطه استخدامی اعم از دائم یا موقت، مشاوره و غیره با مؤسسه حسابرسی نباشند.

ماده ۳۵

اعضای شورای عالی، هیأت مدیره، هیأت عالی نظارت، کارگروه‌های تخصصی موضوع ماده (۱۵) این اساسنامه نمی توانند به عضویت هیأت عالی انتظامی و هیأت‌های انتظامی بدوی درآیند.

ماده ۳۶

تنبیه‌های انضباطی اعضا به شرح زیر است:

- (۱) اخطار بدون درج در پرونده،
- (۲) توبیخ با درج در پرونده،
- (۳) ممنوعیت انعقاد هرگونه قرارداد خدمات حرفه‌ای و تخصصی و پذیرش بازرسی قانونی و حسابرسی در دوره معین،
- (۴) تعلیق عضویت تا یک سال،
- (۵) تعلیق عضویت از یک تا پنج سال، و
- (۶) لغو عنوان حسابدار رسمی.

تبصره (۱) : هیأت‌های انتظامی بدوی با دعوت از متهم و انجام بررسی‌های لازم رأی مقتضی صادر می‌نمایند آرای صادر شده توسط هیأت‌های انتظامی بدوی در مورد تنبیهات ردیف‌های ۱ و ۲ قطعی است و قابل تجدید نظر نمی‌باشد.

تبصره (۲) : در خصوص تنبیه‌های انضباطی موضوع ردیف‌های (۳) تا (۶) این ماده، پس از صدور رأی توسط هیأت انتظامی بدوی، مفاد آن توسط دبیرکل به متهم ابلاغ می‌شود. متهم می‌تواند ظرف مدت یک ماه از تاریخ ابلاغ، درخواست تجدید نظر نماید و دفاعیات خود را کتباً به هیأت عالی انتظامی تسلیم کند.

تبصره (۳) : دبیرکل جامعه نیز می‌تواند ظرف مهلت مقرر در تبصره (۲)، از رأی یاد شده تقاضای تجدید نظر نماید و آن را به طور کتبی به هیأت عالی انتظامی تسلیم کند.

تبصره (۴) : هیأت عالی انتظامی با دعوت از متهم و انجام بررسی‌های لازم، رأی مقتضی را صادر می‌کند. این رأی در خصوص تنبیه‌های انضباطی ردیف‌های (۳) و (۴) این ماده قطعی و لازم‌الاجراست و عدم تسلیم به‌موقع دفاعیه یا عدم حضور متهم در جلسات رسیدگی مانع از صدور رأی نیست. قطعی شدن رأی صادره در مورد تنبیه‌های انضباطی ردیف‌های (۵) و (۶) منوط به تأیید وزیر امور اقتصادی و دارایی می‌باشد. چنانچه وزیر امور اقتصادی و دارایی رأی هیأت عالی انتظامی را در موارد یاد شده نقض نماید، موضوع و پرونده مربوط را به هیأت تشخیص صلاحیت برای اتخاذ رأی نهایی ارجاع می‌دهد.

تبصره (۵) : بندهای "ج" و "د" ماده (۲) آیین‌نامه تعیین صلاحیت تنها پس از ارجاع وزیر امور اقتصادی و دارایی (مذکور در تبصره ۴ بالا) اجرا می‌شود.

تبصره (۶) : چنانچه متهم یا دبیرکل جامعه ظرف یک ماه از تاریخ ابلاغ رأی، به رأی صادر شده توسط هیأت انتظامی بدوی - موضوع تنبیه‌های ردیف‌های (۳) تا (۶) ماده (۳۶) این اساسنامه - کتباً اعتراض کند، موضوع قابل طرح در مرجع

تجدید نظر است، در غیر این صورت آرای صادره پس از انقضای مهلت یاد شده قطعی و لازم‌الاجراست. در صورت انجام اعتراض در ظرف مهلت یاد شده، پرونده مربوط به هیأت عالی انتظامی ارسال خواهد شد.

تبصره (۷) : هیأت‌های انتظامی موظفند در آرای صادر شده مرتبط با موضوع ردیف‌های ۳ تا ۶ این ماده، تکلیف کارهای در جریان عضو متخلف را مشخص نمایند. در صورتی که رأی بر تکمیل کارهای در جریان توسط متخلف باشد، دبیرکل جامعه موظف است نظارت خاص بر فرآیند تکمیل کارهای در جریان اعمال نماید.

تبصره (۸) : دبیرکل جامعه موظف است اسامی اشخاصی را که تنبیه‌های انضباطی موضوع ردیف‌های (۳) تا (۶) این ماده در مورد آنها اعمال می‌شود، بلافاصله و علاوه بر موارد مندرج در قسمت اخیر ماده (۵۸) این اساسنامه از طریق پست سفارشی به اطلاع سازمان امور مالیاتی کشور، سازمان بورس و اوراق بهادار و اشخاص طرف قرارداد عضو متخلف (که قرارداد آنها به جامعه ارسال شده است) برساند.

تبصره (۹) : چنانچه دبیرکل جامعه، هیأت عالی نظارت و هیأت عالی انتظامی در راستای انجام وظایف خود و رسیدگی به فعالیت حرفه‌ای حسابداران رسمی، از وقوع جرم مرتبطی مطلع شوند، موظفند علاوه بر سایر اقدامات مقرر در این اساسنامه، مراتب را از طریق دبیرکل جامعه به مراجع قضایی منعکس نمایند.

ماده ۳۷ مکرر

مصوبات خلاف مقررات شورای عالی و هیأت مدیره با اعلام هیأت عالی نظارت و موافقت وزیر امور اقتصادی و دارایی ابطال می‌شوند.

رسیدگی به تخلفات انتظامی اعضای شورای عالی جامعه تنها در صلاحیت هیأت عالی انتظامی است و هیأت مذکور رأساً به آن رسیدگی و رأی قطعی و نهایی را صادر می‌نماید.

ماده (۳۷) مکرر

وزیر امور اقتصادی و دارایی مجاز است در مواردی که مقتضی بداند تخلفات، قصور و اهمال کلیه اعضای جامعه را به هیأت ویژه رسیدگی با ترکیب زیر ارجاع نماید:

- ۱- رئیس هیأت عالی نظارت (رئیس هیأت)؛
- ۲- یک نفر متخصص در امور مالی و محاسباتی به انتخاب وزیر امور اقتصادی و دارایی؛ و
- ۳- یک نفر متخصص در رشته حقوق مالی به انتخاب وزیر دادگستری.

هیأت یاد شده به تخلفات، قصور و اهمال کلیه اعضای جامعه مذکور اعم از اعضای شورای عالی، هیأت مدیره، مؤسسه حسابرسی، حسابدار رسمی شریک یا شاغل در مؤسسه حسابرسی، حسابدار رسمی شاغل انفرادی و حسابدار رسمی غیر شاغل رسیدگی و رأی قطعی و نهایی را متناسب با تخلف انجام شده به شرح تنبیه‌های انضباطی شش‌گانه مقرر در ماده (۳۶) این اساسنامه صادر می‌نماید. رأی صادره در مورد تنبیه‌های انضباطی ردیف‌های (۵) و (۶) ماده (۳۶) مذکور پس از موافقت وزیر امور اقتصادی و دارایی قابل اجرا است.

دستورالعمل نحوه رسیدگی هیأت رسیدگی، تعیین انواع تخلفات انتظامی و تنبیهات متناسب با آن و سایر موارد مربوط به پیشنهاد هیأت ویژه یاد شده به تصویب وزیران امور اقتصادی و دارایی و دادگستری می‌رسد. هیأت یاد شده در وزارت امور اقتصادی و دارایی استقرار می‌یابد.

تبصره (۱) :- در صورتی که به تشخیص هیأت ویژه رسیدگی موضوع این ماده بر اثر اقدام یا گزارش خلاف واقع حسابرس عضو جامعه حسابداران رسمی ایران، حقوق عمومی تضییع شده باشد، موضوع توسط رئیس هیأت یاد شده همراه با مستندات مربوط برای اعلام به مرجع قضایی صلاحیت‌دار به وزارت امور اقتصادی و دارایی منعکس می‌شود.

تبصره (۲) :- هیأت ویژه رسیدگی موضوع این ماده و همچنین هیأت‌های انتظامی موضوع مواد (۳۳) و (۳۴) این اساسنامه می‌توانند تنبیه‌های انضباطی شش‌گانه مذکور در ماده (۳۶) این اساسنامه را در مورد مؤسسه حسابرسی متخلف و شرکای مؤسسه حسابرسی که طبق بند (۴) ماده (۲۵) این اساسنامه در مقابل فعالیت‌های مؤسسه، مسئولیت تضامنی دارند، توأمأ اعمال نمایند.

تبصره (۳) :- رسیدگی به تخلفات کلیه اعضای جامعه به شرح این ماده و صدور رأی توسط هیأت‌های انتظامی بدوی و عالی، نافی صلاحیت هیأت ویژه رسیدگی نخواهد بود.

تبصره (۴) :- مصوبات خلاف مقررات شورای عالی و هیأت مدیره، بنا به گزارش هیأت عالی نظارت و تأیید هیأت ویژه رسیدگی توسط وزیر امور اقتصادی و دارایی ابطال می‌شود.

ماده ۳۸

انصراف اعضا از عضویت در جامعه، مانع از رسیدگی و اعمال تنبیه‌های انضباطی عضو متخلف نیست.

ماده ۳۹

آن دسته از اعضای جامعه که به تنبیه‌های مقرر در ردیف‌های (۴)، (۵) و (۶) ماده (۳۶) این اساسنامه به طور قطعی محکوم می‌شوند، به ترتیب برای مدت (۴) سال، (۱۰) سال و به طور دایم در ارکان جامعه نمی‌توانند عضویت داشته باشند.

ماده ۴۰

درخواست پذیرش مجدد اشخاصی که عنوان حسابدار رسمی آنها لغو می‌شود تا مدت (۵) سال در هیأت تشخیص صلاحیت قابل طرح نیست.

ماده ۴۱

آیین‌نامه اجرایی این فصل مشتمل بر نحوه رسیدگی هیأت‌ها، تعیین انواع تخلفات انتظامی متناسب با تنبیهات و سایر موارد مربوط با پیشنهاد **شورای عالی هیأت عالی نظارت** و به تصویب مشترک وزرای امور اقتصادی و دارایی و دادگستری خواهد رسید.

فصل ششم

مقررات مالی

ماده ۴۲

درآمدهای جامعه به شرح زیر است:

- (۱) ورودیه اعضا،
- (۲) حق عضویت (ثابت و متغیر)،
- (۳) درآمد برگزاری برنامه‌های آموزشی و پژوهشی، همایش‌ها و انتشارات،
- (۴) کمک‌های داوطلبانه و هدایای اشخاص.

تبصره (۱) : مبلغ ورودیه و حق عضویت، پس از اعمال نظارت مندرج در مواد (۵۱)، (۵۲) و (۵۳) قابل وصول است.

تبصره (۲) : دریافت کمک‌های داوطلبانه و هدایا پس از تصویب شورای عالی مجاز است.

تبصره (۳) : وجوه پرداختی موضوع این ماده توسط اعضا و دیگر اشخاص، از نظر مالیاتی جزو هزینه‌های قابل قبول آنها به حساب می‌آید.

ماده ۴۳

هزینه‌ها و پرداخت‌های جامعه در چارچوب بودجه مصوب و با رعایت مقررات این اساسنامه و آیین‌نامه‌های مربوط انجام می‌شود.

ماده ۴۴

کلیه اسناد و اوراق مالی و تعهدآور، افتتاح حساب‌های بانکی و برداشت از آنها مشترکاً با امضای دبیرکل و یکی از اعضای هیأت مدیره خواهد بود و در غیاب دبیرکل به امضای مشترک دو نفر از اعضای هیأت مدیره - که یکی از آنها توسط دبیرکل معرفی می‌شود - معتبر می‌باشد.

ماده ۴۵

سال مالی جامعه از تاریخ اول فروردین ماه هر سال شروع و در پایان اسفندماه همان سال خاتمه می‌یابد. اولین دوره مالی جامعه، از تاریخ تشکیل آن شروع می‌شود.

ماده ۴۶

در صورت انحلال جامعه، مازاد دارایی بر بدهی آن، مطابق نظر وزیر امور اقتصادی و دارایی، به مؤسسات علمی - فرهنگی غیرانتفاعی کشور واگذار می‌شود.

فصل هفتم صورت‌های مالی و گزارش‌های سالانه جامعه

ماده ۴۷

هیأت مدیره موظف است صورت‌های مالی جامعه و گزارش سالانه خود را حداکثر دو ماه پس از پایان سال مالی به هیأت عالی نظارت و وزیر امور اقتصادی و دارایی ارایه نماید.

ماده ۴۸

هیأت عالی نظارت مکلف است ظرف یک ماه از تاریخ دریافت صورت‌های مالی و گزارش هیأت مدیره، گزارش رسیدگی خود را مطابق مقررات ردیف‌های (الف) و (ب) ماده (۱۷) این اساسنامه، به شورای عالی و وزیر امور اقتصادی و دارایی ارایه کند.

ماده ۴۹

شورای عالی موظف است حداکثر ظرف یک ماه از تاریخ دریافت گزارش هیأت عالی نظارت، در خصوص صورت‌های مالی و گزارش هیأت مدیره تصمیم‌گیری کند.

ماده ۵۰

خلاصه تصمیمات شورای عالی و هیأت مدیره باید به نحو مقتضی به اطلاع اعضای جامعه و وزیر امور اقتصادی و دارایی برسد.

فصل هشتم

نظارت عمومی

ماده ۵۱

شورای عالی و هیأت عالی نظارت باید موارد زیر ذیل را حسب مورد برای تصویب به وزیر امور اقتصادی و دارایی ارسال نمایند:

الف) آیین نامه های موضوع بندهای (۳) و (۴) ماده (۸) این اساسنامه، نظارت حرفه‌ای و آیین رفتار حرفه‌ای با رعایت بند (ج) ماده (۱۷) این اساسنامه.

ب) مبلغ ورودیه و حق عضویت ثابت و متغیر اعضا موضوع بند (۱۳) ماده (۸) این اساسنامه.

ماده ۵۲

وزیر امور اقتصادی و دارایی موارد یاد شده در ماده (۵۱) را ظرف حداکثر مدت یک ماه از تاریخ وصول آنها، مورد بررسی قرار داده و موارد مغایرت آنها را با قوانین و مقررات جاری کشور تعیین و با ذکر دلیل به هیأت عالی نظارت یا شورای عالی جامعه اعلام می‌نماید. در صورت نبودن مغایرت‌های یاد شده، موضوع عدم مغایرت توسط وزیر ظرف مهلت مذکور برای هیأت عالی نظارت یا شورای عالی ارسال می‌گردد و چنانچه ظرف مهلت مزبور اعلام نظر ننماید، در حکم موافقت وی تلقی خواهد شد و مصوبه هیأت عالی نظارت یا شورای عالی قابل اجراست.

ماده ۵۳

شورای عالی موظف است مغایرت‌های اعلامی توسط وزیر امور اقتصادی و دارایی را رفع کند و آن را برای وی جهت بررسی مجدد برابر با ماده (۵۲) ارسال نماید. در هر صورت رفع مغایرت‌های یاد شده توسط شورای عالی الزامی است.

ماده ۵۴

در مواردی که وزیر امور اقتصادی و دارایی در امور مربوط به وظایف و مسئولیت‌های اعضای هیأت مدیره، اعضای هیأت‌های انتظامی، اعضای شورای عالی، اعضای هیأت عالی نظارت و یا سایر اعضای جامعه، تخلف مالی، اداری و انتظامی و یا سایر تخلفات حرفه‌ای مشاهده و یا احراز نماید رسیدگی به امر را به مراجع قانونی ذیصلاح ارجاع و پیگیری خواهد نمود.

فصل نهم

صدور پروانه حسابداری رسمی

ماده ۵۵

هیأت تشخیص صلاحیت بعد از تأیید صلاحیت حسابداران رسمی، فهرست آنان را برای صدور کارت شناسایی عکس‌دار به دبیرکل جامعه به طور کتبی معرفی خواهد کرد.

ماده ۵۶

حسابداران رسمی باید دارای کارت شناسایی عکس‌دار باشند. اشتغال هر حسابدار رسمی به خدمات تخصصی و حرفه‌ای موضوع بند "ت" ماده (۱) منوط به دارا بودن پروانه کار صادر شده توسط جامعه است.

ماده ۵۷

دبیرکل جامعه موظف است که برای هر یک از حسابداران رسمی موضوع ماده (۵۵) کارت شناسایی عکس‌دار صادر نماید. مدت اعتبار کارت شناسایی و پروانه کار موضوع ماده (۵۶) چهار سال است و هر چهار سال یک بار تمدید می‌شود.

تبصره (۱): هیأت تشخیص صلاحیت مکلف است در اجرای بند "ب" ماده (۲) آیین‌نامه تعیین صلاحیت، از جامعه کسب نظر نماید و بر اساس و به استناد آن اقدام نماید.

تبصره (۲): چنانچه با انجام مفاد تبصره (۱) این ماده هیأت تشخیص صلاحیت اشخاصی از حسابداران رسمی را تأیید ننمود، فهرست آنان را به طور کتبی به دبیرکل جامعه اعلام خواهد نمود.

ماده ۵۸

دبیرکل جامعه در دی ماه هر سال صورت اسامی کلیه حسابداران رسمی را با قید شاغل و غیرشاغل در روزنامه رسمی و حداقل یکی از روزنامه‌های کثیرالانتشار منتشر خواهد نمود. اسامی اشخاصی که طی هر سال عنوان حسابدار رسمی آنان لغو یا تعلیق می‌گردد باید بلافاصله از راه‌های یاد شده به اطلاع عموم، وزیر امور اقتصادی و دارایی و ارکان جامعه و هیأت تشخیص صلاحیت برسد.

فصل دهم

مقررات متفرقه

ماده ۵۹

جامعه حسابداران رسمی ایران جامعه‌ای حرفه‌ای و غیرسیاسی است و از مجامع حرفه‌ای موضوع بند (۴) ماده (۲) قانون مالیات‌های مستقیم- مصوب ۱۳۶۶- به حساب می‌آید.

ماده ۶۰

مسئولیت جبران هرگونه خسارتی که از ارایه خدمات تخصصی و حرفه‌ای اعضا به اشخاص ثالث وارد شود بر عهده عضو ذی‌ربط است. در خصوص مؤسسات حسابرسی در صورتی که دارایی‌های مؤسسه برای جبران خسارت کافی نباشد، شرکای مؤسسه حسابرسی متضامناً مسئول تأدیه مانده خسارات هستند.

ماده ۶۱

عضویت حسابداران رسمی شاغل به طور غیر موظف در شورای عالی، هیأت عالی نظارت، هیأت‌های عالی انتظامی و کارگروه‌های تخصصی جامعه از مصادیق خدمات تخصصی و حرفه‌ای موضوع بند "ت" ماده (۱) این اساسنامه نیست.

ماده ۶۲

حسابداران رسمی شاغل در سازمان حسابرسی و یا مؤسسات حسابرسی و یا در نزد سایر حسابداران رسمی ارائه دهنده خدمات حرفه‌ای مستقل، مجاز به ارائه خدمات تخصصی و حرفه‌ای مستقل از سازمان و مؤسسات و اشخاص یاد شده نیستند و عدم مراعات حکم مذکور، تخلف محسوب می‌شود.

ماده ۶۳

سقف مجاز ارائه خدمات تخصصی و حرفه‌ای توسط اعضا متناسب با سابقه و تجربه حسابداران رسمی و ترکیب و تعداد کارکنان و سایر شرایط آنها و همچنین روش تعیین حق‌الزحمه خدمات حرفه‌ای به موجب آیین‌نامه‌هایی خواهد بود که با پیشنهاد شورای عالی جامعه به تصویب وزیر امور اقتصادی و دارایی می‌رسد. آیین‌نامه‌های مزبور باید متضمن معیارهای لازم برای طبقه‌بندی حسابداران رسمی شاغل و مؤسسات حسابرسی عضو جامعه باشد.

ماده ۶۴

عدم حضور هر یک از اعضای شورای عالی به دلایل غیر موجه در سه جلسه متوالی - به تشخیص حداقل ۶ نفر از اعضای شورای عالی - به منزله استعفای آنها از عضویت در رکن مربوط است.

ماده ۶۵

آن دسته از مفاد آیین‌نامه تعیین صلاحیت که با مقررات این اساسنامه مغایرت دارند ملغی می‌گردند.

ماده ۶۶

در صورت لزوم، اساسنامه جامعه به ترتیب ذیل اصلاح خواهد شد:

الف) به پیشنهاد شورای عالی و تأیید وزیر امور اقتصادی و دارایی و تصویب هیأت وزیران، یا

ب) با پیشنهاد وزیر امور اقتصادی و دارایی و تصویب هیأت وزیران.

